

ಸಿರೋಹಿ ಹೋತದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ

ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ್ ಮತ್ತು ಬಸಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಕಲಬುರಗಿ - 585 101

☎: 09449236868

ಮಿಂಚಂಚೆ: manjunathpatil.2010@rediffmail.com

ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಗತಿಯು ಅಜ್ಜರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದು. ತನ್ನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮಾನವನು ಅನೇಕ ಪಶುಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಾಡಿನಿಂದ ನಾಡಿಗೆ ಮಾನವನೊಂದಿಗೆ ಬಂದದ್ದು “ಆಡು” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಲನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಂಸವನ್ನಾಗಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನ್ಯತಳಿಯ ಸಂಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ತೂಕ ಬರುವ ಆಡುಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಸಿರೋಹಿ ತಳಿಯ ಸಂಕರಣ ಕುರಿತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಣ ಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ರೈತರು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಜಾಸ್ತಿ ಅವಲಂಬಿತರಾಗದೇ, ಕೃಷಿ ಉಪಕಸಬುಗಳಾದ ಕುರಿ, ಆಡುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಂಡರೇ ನಿರಂತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಮೊದಲು, ಕುರಿ/ಆಡು ಸಾಕಣಿಕೆ ಸಂಚಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕುರಿ/ಆಡು ಸಾಕಣಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಬೇಕಾದರೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ತಳಿಗಳು.

ಕುರಿತಳಿಗಳು : ಕೆಂಗುರಿ

ಆಡಿನ ತಳಿಗಳು : ಸಿರೋಹಿ, ಬಾರಬಾರಿ, ಜಮುನಾಪಾರಿ, ಬೀಟಲ್. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದಿ ಆಡಿನ ತಳಿ, ಅರೆ ಸಂಚಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದಾಗ 3 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹೋತದ ಮರಿಗಳು 10 ರಿಂದ 11 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ನಷ್ಟು ತೂಕಬಲ್ಲವು. ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಆಡಿನ ತಳಿಗಳಿಗಿಂತ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ,

ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದಿ ತಳಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳನ್ನು ಸಿರೋಹಿ ಅಥವಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಬೋಯರ್ ಹೋತಗಳಿಂದ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳಿತು.

ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

1) ಹೋತದ ತಳಿಯು ಮಾಂಸದ ತಳಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಡು ಸಹ ಮಾಂಸದ ತಳಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತಳಿ ಉನ್ನತೀಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,

ಮಾಂಸದ ತಳಿಗಳು

ಆಫ್ರಿಕನ್ ಬೋಯರ್ ಹೋತ x ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದಿ ಆಡು
ಅಥವಾ ಸಿರೋಹಿ ಹೋತ x ಉಸ್ಮಾನಾಬಾದಿ ಆಡು

ಹಾಲಿನ ತಳಿಗಳು

ಸಾನೆನ್ ಹೋತ x ಬಾರ ಬಾರಿ ಆಡು

ಇದರಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಹೋತದ ಗುಣದ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಭಾಗ, ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಶೇ. 75 ರಷ್ಟು ಭಾಗ, ಮೂರನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.82.5 ಭಾಗ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ 93.75 ಭಾಗ ಸಂತಾನವು ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬರುವುದು.

2) ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ-ಒಂದು ಬಲಿತ ಹೋತವನ್ನು ಸುಮಾರು 20-25 ರಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ಆಡುಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು.

3) ಒಳ್ಳೆಯ ಹೋತ ಅರ್ಧ ಆಡಿನ ಹಿಂಡಿಗೆ ಸಮ. ಹೀಗಾಗಿ, ಒಳ ಸಂಕರಣವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬೀಜದ ಹೋತವನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು.

4) ರೈತರು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡು ಸಾಕಿದಾಗ, ಪ್ರತಿ ದಿನ 250-500 ಗ್ರಾಂ. ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ಆಡುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು 500 ಗ್ರಾಂ. ದಷ್ಟು ಬಲಿತ ಹೋತಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣ ತಯಾರಿಕೆ (1 ಕ್ವಿಂಟಲ್‌ಗೆ)

ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು	ಪ್ರಮಾಣ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)
ನುಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	30-40
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳಿನ ಹಿಂಡಿಗಳು	20-30
ತೌಡು	30-40
ಲವಣ ಮಿಶ್ರಣ	01-02
ಖನಿಜ ಮಿಶ್ರಣ	01

5) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 20-25 ಆಡು ಸಾಕಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಎಕರೆ ಮೇವಿನ ಬ್ಯಾಂಕ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈ ಮೇವಿನ ಬ್ಯಾಂಕನಲ್ಲಿ, ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ ಹುಲ್ಲು (Co-4), ವೆಂಕೆ ಜೋಳ (African Tall), ಸ್ಟ್ರೆಲೋಸ್ಟಾಂಡಸ್ ಹೆಮೆಟಾಹೆಡ್ಡೆ ಲೂಸರ್ನ್ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ದಿನಾಲು ಒಂದು ಆಡಿಗೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ 4-5 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ ನಷ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

6) ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಆಡುಗಳಿಗೆ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕರಿಜಾಲಿ, ಸೂಬಾಬುಲ್, ಬನ್ನಿ, ಗ್ಲಿರಿಸಿಡಿಯಾ, ನುಗ್ಗೆಗಿಡ, ಚೊಗಚೆ ಗಿಡಗಳು.

ಕಲಬುರಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಸೈರಣಾ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ (ನಿಕ್ರಾ)" ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಳ ಕುಂದಾ(ಬಿ) ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಿರೋಹಿ ಹೋತಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಿರೋಹಿ ಹೋತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವರ್ಧಿಸಿದಾಗ ರೈತರಿಗೆ ಆದಂತಹ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶದ ವಿವರವು ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿದೆ.

ತಳಿ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಮೊದಲನೇ ಪೀಳಿಗೆ (F₁-50 ಶೇ.): -ಕಪ್ಪು, ಬಿಳಿ ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ, ಸಣ್ಣನೆಯ ಕಿವಿಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ: ಸಿರೋಹಿ ಹೋತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವರ್ಧಿಸಿದಾಗ ರೈತರಿಗಾದ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶ

	ರೈತರ ಪದ್ಧತಿ	ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ
ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನ ತೂಕ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)	2.00	2.50
1 ತಿಂಗಳಿನ ತೂಕ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)	4.25	4.75
2 ತಿಂಗಳಿನ ತೂಕ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)	6.50	7.20
3 ತಿಂಗಳಿನ ತೂಕ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)	9.50	10.50
ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಯಸ್ಸು (ತಿಂಗಳು)	15	12
ಗರ್ಭಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಮಾಣ	ಒಳ ಸಂಕರಣದಿಂದ ಗರ್ಭಪಾತದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುತ್ತದೆ.	ಇರುವುದಿಲ್ಲ
ಸಾವಿನ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ.)	ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ
ಹೆಚ್ಚಿದ ಆದಾಯ (ಶೇ.)	-	ಶೇ. 10.52

- ಎರಡನೇಯ ಪೀಳಿಗೆ (F₂-75 ಶೇ.):– ತಿಳಿ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ, ಬಿಳಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ, ಸ್ವಲ್ಪಉದ್ದವಾದ ಕಿವಿಗಳು.
 - ಮೂರನೇಯ ಪೀಳಿಗೆ (F₃-82.50 ಶೇ.):– ಬಿಳಿ ಚುಕ್ಕೆ ಮಿಶ್ರಿತಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ (ಬೆನ್ನು,ಕಾಲು,ಕಿವಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ) ಹಾಗೂ ಉದ್ದನೆಯ ಜೋಲಾಡುವ ಕಿವಿಗಳು.
 - ನಾಲ್ಕನೇಯ ಪೀಳಿಗೆ (F₄-93.75 ಶೇ.):– ಪೂರ್ತಿ ಸಿರೋಹಿ ತಳಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ (ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ).
- ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು 2 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸಿರೋಹಿ ಹೋತ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳ
- ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.
 - ಸಿರೋಹಿ ತಳಿಗಳುಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ.
 - ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಬದುಕಬಲ್ಲಂತಹ ತಳಿಗಳು.
 - ಒಳ ಸಂಕರಣ ಪದ್ಧತಿ ಗರ್ಭಪಾತದ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.
 - ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳಿಗಿಂತ ದೇಹದ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.
 - ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬಹುದು.

ಕುರಿ/ಆಡುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು

ಕುರಿ ಮತ್ತು ಆಡುಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಆರಂಭಿಸುವಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಡು/ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಲಾಭ ನಷ್ಟಗಳು ನಾವು ಸಾಕುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕುರಿ/ಆಡುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕುರಿ/ ಆಡಿನ ದೇಹದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

- ಮುಖ: ಉದ್ದವಾಗಿರಬೇಕು, ನೀಳವಾಗಿದ್ದು ಚುರುಕಾಗಿರಬೇಕು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.
- ಕುತ್ತಿಗೆ: ಉದ್ದ, ನೀಳ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆಯಂತಹ ನುಣುಪಾದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು
- ಬೆನ್ನು: ಸದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು. ನೇರವಾಗಿ, ಮಾಂಸಯುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು
- ಬ್ಯಾರೆಲ್: ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು.
- ಪಕ್ಕೆಲಬು: ಆಳವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಗಲವಾಗಿ ಇರಬೇಕು.
- ಬಾಲ ಹುಟ್ಟುವ ಭಾಗ(Rump): ದೊಡ್ಡಲಬು, ಚಿನ್ನೆಲಬುಗಳು ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು, ಉದ್ದವಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಜಾರಿರಬೇಕು.
- ಕೆಚ್ಚಲು: ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಅಗಲವಾಗಿ, ಮೃದುವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಲಿನ ರಕ್ತ ನಾಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು.
- ಮೊಲೆ: ದುಂಡಗೆ, ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ಮೃದುವಾಗಿರಬೇಕು.
- ಮೊಳಕಾಲು: ಹಿಂಗಾಲು ಸರಳವಾಗಿ, ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗೆ ಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು.
- ಮುಂಗಾಲುಗಳು: ಸದೃಢವಾಗಿದ್ದು, ಅಗಲ ಹಾಗೂ ನೇರವಾಗಿ ಇರಬೇಕು.
- ದವಡೆಗಳು: ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿರಬೇಕು.

(ಆಧಾರ: ಕುರಿ, ಆಡು ಸಾಕಿ ಕುಬೇರರಾಗಿ, 2017)